

JihoČAS

NEPRAVIDELNÝ ZPRAVODAJ JIHOČESKÉ POBOČKY ČAS

Číslo 4 / 1993

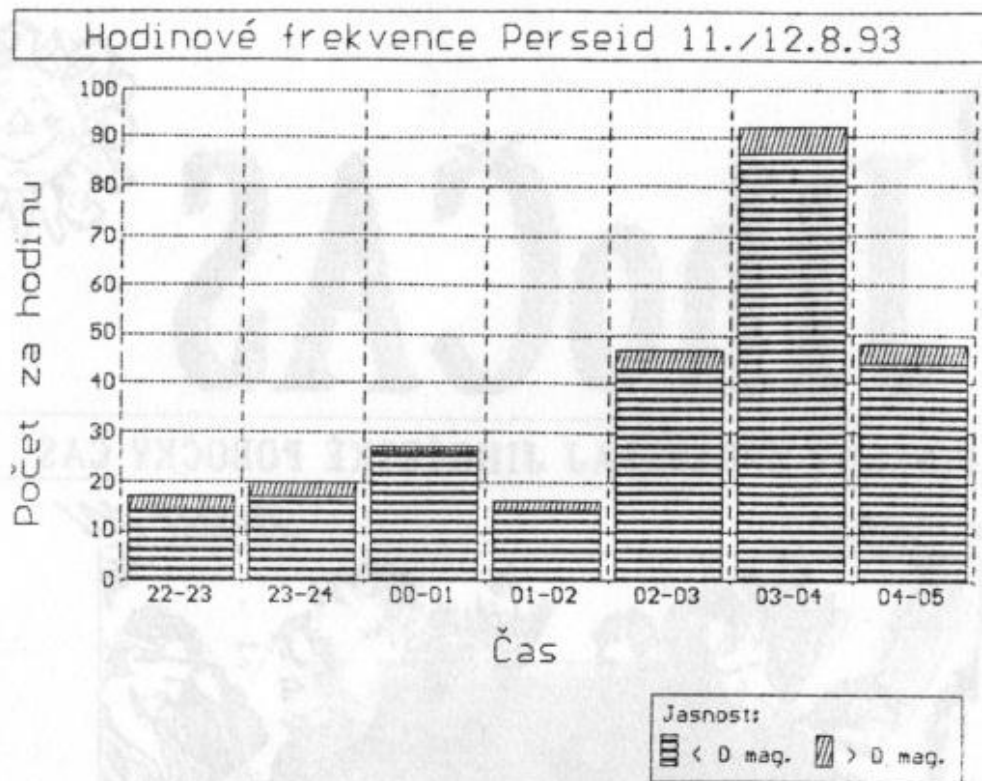
Ročník 001

ASTRONOMIE
MÁ TISÍC
PODOB
aneb
předseda ČAS
dr. Jiří
GRYGAR, CSc.
s EBICYKLEM
na Letním
astronomickém
táboře
na Medlově

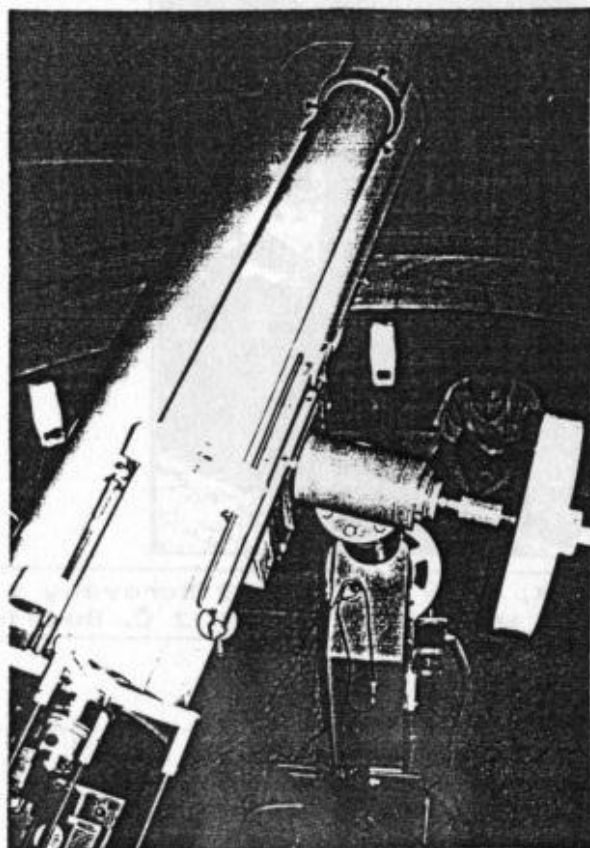

Sestavuje a příspěvky přijímá: Fr. VACLÍK, Nová 335, 373 12 Borovany u Č.E
Technická spolupráce: Ing. Roman KREJČÍ, M. Chlajna 5, 370 12 Č. Budějovice

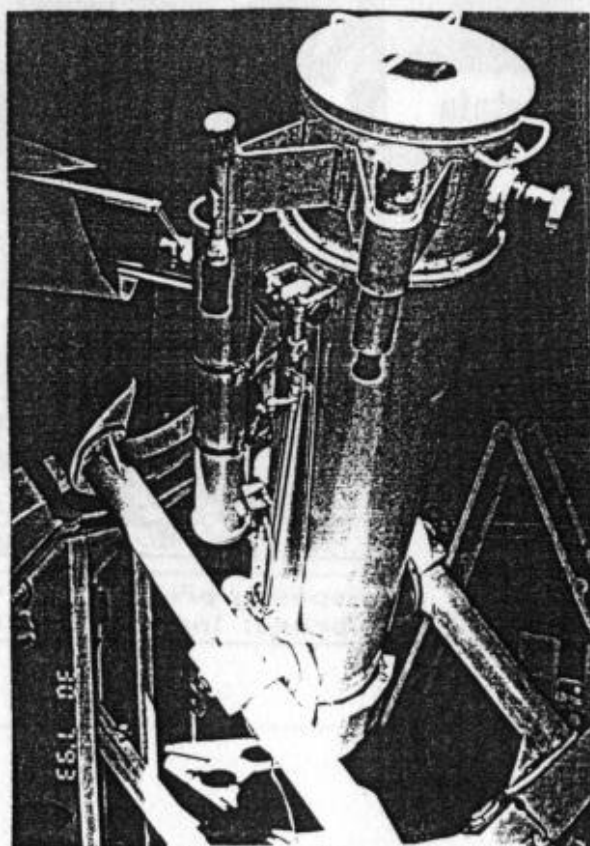
K článku Perseidy mýma očima

K článku EBICYKL ...

Pardubice (německá montáž)

Žebrák (podkovová montáž)

RNDr. Jiří GRYGAR, CSc.

Několik vět pro Jihočas

Když jsme koncem roku 1992 připomínali 75. výročí vzniku České astronomické společnosti, stěží jsme tušili, že letošní rok bude pro jednu z našich nejstarších vědeckých společností doslova kritický.

Stalo se tak zejména proto, že pravidla hospodaření pro vědecké společnosti se změnila doslova přes noc - a navíc se zpětnou platností. S tímto problémem nyní zápasí především výkonný výbor ČAS, jenž namísto koncepční práce ve smyslu usnesení loňského sjezdu ČAS musí s velkou energií věnovat své úsilí boji o holé přežití Společnosti.

Naštěstí v tomto úsilí není výkonný výbor osamocen. V průběhu prvního pololetí letošního roku nám přišla řada podnětů, jak v nové situaci ČAS udržet a případně i zlepšit její obraz ve veřejnosti, tolik zkoušené rozličnými pseudovědeckými iniciativami z domova i z ciziny. V porovnání s minulými lety se výrazně zlepšila příspěvková morálka členů navzdory tomu, že byl členský příspěvek výrazně zvýšen. Někteří členové dokonce reagovali na výzvu výkonného výboru ČAS zasláním větších dobrovolných příspěvků a vyjádřili tak svou podporu další existenci Společnosti.

ČAS, jak známo, byla jako jedna z prvních vědeckých společností přijata za kolektivního člena prestižní Evropské astronomické společnosti (EAS) a toto ocenění nás zavazuje k tomu, abychom se nevzdali a ČAS podrželi při svízelné plavbě ekonomickými peřejemi transformace země na tržní hospodářství.

Je potěšitelné, že některé odborné sekce vyvíjejí za těchto nepříznivých vnějších okolností výtečnou odbornou i organizační činnost a podobně si počínají i pobočky ČAS. Výkonný výbor je rozhodnut tuto aktivitu všemožně podporovat. To je též důvod, proč jsme se zájmem přijali úsilí jihočeské pobočky ČAS o zlepšení vzájemné komunikace v oblasti vydáváním zpravodaje JIHOČAS. Právě tento "úkaz" nás přiměl ke snaze o obnovení členského věstníku ČAS a tak chci při této příležitosti poděkovat autorům JIHOČASu za příklad a inspiraci.

František VACLÍK:

Vzpomínka na prof. Kopal

24. června 1993 zemřel v Manchesteru významný astronom českého původu, prof. Zdeněk Kopal. Narodil se v Litomyšli 4. dubna 1914. Od roku 1938 působil v USA na Harvardské univerzitě a na Massachusettském technologickém institutu v Cambridge. V r. 1951 přesídlil do V. Británie, kde byl profesorem astronomie na univerzitě v Manchesteru.

Dílo prof. Kopala bylo zaměřeno hlavně na výzkum těsných dvojhvězd, studium Měsíce a sluneční soustavy. Byl autorem mnoha publikací a zakladatelem několika významných astronomických časopisů.

Přestože většinu života strávil v cizině, byl stále velkým Čechem. Při vydávání knih na Západě vždy dbal na to, aby jeho jméno Zdeněk bylo psáno s háčkem nad písmenem e, i kdyby to museli tiskaři doplňovat ručně.

Vloni jsem se spolu s doc. Mrkosem zúčastnil 12. sjezdu ČAS ve Valašském Meziříčí. Sjezdu a následné oslavy 75. let trvání ČAS se zúčastnil i prof. Kopal, právě v den svých 78. narozenin. Byl od roku 1967 čestným členem ČAS. Velmi poutavé bylo jeho vyprávění o tom, jak se jako

Český student dostal k astronomii a jak postupně prošel různými světovými astronomickými pracovišti. S humorem sobě vlastním požádal české astronomy o to, "aby jej upozornili, až zjistí, že jeho osoba už není astronomii více prospěšná, aby mohl odejít".

Při večeři jsem s ním seděl u jednoho stolu. Vybral si svíčkovou s knedlíkem a pivo a stále pokračoval v diskusi. Velmi jej zajímal stav astronomie u nás. Naši republiku v polistopadovém období několikrát navštívil. Působil dojmem naprosto zdravého a velmi čilého člověka. Proto je zpráva o jeho úmrtí tak překvapující.

Vzpomínka na prof. Kopala nám zůstane v jeho mnoha knihách. Jistě se každý z nás s některou z nich setkal ...

Ladislav SCHMIED:

Slunce v létě 1993

Číselné údaje následující tabulky rozšiřují tabulku č.1 z článku "Slunce v 1.pololetí 1993" (Jihočas 3/93) o letní měsíce letošního roku. Tabulka obsahuje průměrná předběžná měsíční relativní čísla sluneční činnosti dle SIDC (Brusel) R_I za červen a červenec t.r. a očekávané relativní číslo za srpen podle pozorování v Kunžaku R_P , doplněné průměrnými hodnotami slunečního rádiového toku SRF 2800 MHz za červen a červenec. Za srpen je uvedena průměrná hodnota tohoto indexu za období 1.-13.8.93.

O b d o b í	červen	červenec	srpen
R_I (R_P)	49,1	57,3	≈ 50
SRF 2800 MHz	109,4	99,0	91,6

Přes určité přechodné zvýšení průměrného relativního čísla v červenci nezaznamenala sluneční aktivita v letních měsících výraznější výkyvy a hodnoty rádiového toku svědčí o jejím dalším postupném poklesu.

Vracím se však ještě ke výše zmíněnému článku a prosím čtenáře, aby si v něm laskavě opravili chybu, která vznikla při jeho počítačovém zpracování. První věta pod tabulkou č.2 měla znít:

" Z předchozích údajů vyplývá, že sluneční aktivita byla na střední úrovni, nejvyšší v únoru a nejnižší v červnu." Chybějící slovo nejnižší změnilo smysl této věty.

(Pane Schmiede a vážení čtenáři, přijměte prosím moji omluvu za tento výpadek při přepisování rukopisu ! R. Krejčí)

Roman KREJČÍ:

Perseidy 11./12.8.1993 mýma očima

Nejdřív je asi třeba říci, že nejsem Honzou Hollanem tvrdě vyškolený meteorář, ale jen 15 let příznivec astronomie a dříve trochu proměňář. Ale to mně nic méně neodradilo od toho, abych ve středu večer 11. srpna nevytáhl spacák a ostatní příslušenství a nejal se čekat na meteorický déšť.

Deštník jsem neměl, ani kvůli dešti ani kvůli meteoritům. Pod Kletí bylo vzorové počasí a někteří by v té záplavě třpytivých hvězd možná s problémy hledali hlavní hvězdy souhvězdí. Odhadovaná mezní vizuální velikost byla večer $m_v \approx 6,7^m$ (podle polární sekvence). Pozoroval jsem v době od 22 do 05 h SELČ, pozorovaný skoro kruhový výsek oblohy činil asi $120-130^\circ$. V době do 01 hod. bylo středem tohoto kruhu souhvězdí Cephea a potom kvůli vycházejícímu měsíci byla dále uprostřed Lyra. Souřadnice místa: $48^\circ 53' \text{ s.z.š.}, 14^\circ 19' \text{ v.z.d. (Holubov)}$.

Průběh mnou zaznamenané hodinové frekvence této noci je uveden v následující tabulce a grafu. Sledoval jsem "jmenovitě" všechny jasnější meteory než $+2^m$ a slabší jsem zahrnul do houfu "těch slabých".

Tabulka: Hodinové frekvence

Doba SELČ	Počet meteorů	
	Celkem	Z toho $m(\text{viz}) \geq 0 \text{ mag.}$
22-23	17	3
23-24	20	3
00-01	27	1
01-02	14	2
02-03	43	4
03-04	92	5
04-05	48	4
Celkem	261	22
Nejvyšší minut. frekvence: 5 meteorů/min		
Nejdelší "přestávka" mezi meteory: 17 min		

Je patrné, že nejvyšší nárůst nastal mezi třetí a čtvrtou ranní. Jak však víte, to právě ořechové, na které jsem hlavně čekal, přišlo asi o 4 hodiny později, tedy místo kolem jedné až po páté, kdy už jsem měl oblohu beznadějně světlou.

I přesto šlo o meteoricky jistě úrodnou noc - bolidy nevyjímaje.

Meteorů odhadem okolo $m_v \approx 0^m$ a jasnějších jsem napočítal dvaadvacet - až se mi to zdá přehnané). Z těch nejzajímavějších vybírám:

* 03⁵² pod hlavou Pegasa, jasnost kolem $m_v \approx -5^m$, délka stopy asi 15°, doba letu cca 1^s, trvání stopy 6^s, barva bílá

* 03⁵⁴ od Labutě k Orlu, jasnost $m_v \approx -9^m$, délka stopy $\approx 25^\circ$, doba letu $\approx 1,5^s$, barva bíložlutá, na konci silný výbuch - který jsem samozřejmě neviděl, protože byl níže nad obzorem a tudíž za střechou domu ! Vidět však byl zřetelný záblesk jako od vzdálené bouřky ...

* 04¹⁵ mezi Perseem a Vozkou s $m_v \approx -7^m$, délka stopy $\approx 12^\circ$, doba letu $\approx 1^s$, barva bílá, ke konci dvojí zjasnění a stopou viditelnou 12^s.

Prostě paráda - vesmíre díky !

Ludvík BEZDĚKA:

Z historie astronomie v Č. Budějovicích

(pokračování)

Vstup do roku 1948 byl poznamenán politickým zvratem, který vyvrcholil kolem 25. února. Pro budějovickou hvězdárnu to znamenalo, že 26.2. bylo nutno ustanovit akční výbor složená z členů KSČ nebo ROH. Za KSČ byli zvoleni prof. Polesný a R. Šerý, za odbory L. Bezděka. Tito převzali úkoly výboru do nejbližší členské schůze, na které byl zvolen nový výbor v sestavě: předseda Polesný, jednatel Šerý, členové Erhartovi, Brož, Kamborský a Bezděka.

Činnost JAS pokračovala nerušeně dále. V r.1949 byla hvězdárna začleněna do působnosti ONV a dostala první dotace. Z nich se doplnilo vybavení dílny a inventář. Do suterénu se nastěhovala rodina F. Vodičky, která za bezplatný nájem udržovala hvězdárnu a okolí v čistotě a pořádku. Odpadla závislost na příspěvcích a darech díky dotacím, to však mělo neblahé důsledky.

V letech 1950-1954 přišla řada nových členů, jako F. Wasserbauer, S. Nový, G. Škrov, M. Hodoušková, J. Mikeš a jiní, kteří přispěli k rušné činnosti hvězdárny. Polesný a Nový tehdy vytvořili globus a Měsíc před hvězdárnou, charakterizující vzájemnou velikost a vzdálenost. To se vždy těšilo pozornosti návštěvníků.

V roce 1955 byl prof. Polesný jmenován ředitelem Lidové hvězdárny a od té doby se vlastně stala hvězdárna institutem, kde již JAS neměl možnost rozhodovat. Jen tím, že Polesný zůstával nadále předsedou, měl JAS stále střechu nad hlavou. Zakládaly se odbočky v celém kraji, pořádaly přednášky pro školy a organizace, zájezdy s přenosným dalekohledem na venkov ap. Tehdy členská základna dosáhla počtu 150 osob. Jelikož se v té době obnovovalo noční osvětlení města a okolí, nadále pak znemožňovalo fotografovat a tak se začalo uvažovat o postavení pobočky hvězdárny na 20 km vzdálené Kletí.

Tak se stalo, že po mnohých debatách a návrzích se Polesný a bratři Erhartovi ujali zahájení výstavby v roce 1957, v rámci příhodné výstavby televizního vysílače a řádného přívodu elektřiny a vody, jakož i výstavby lanovky. Na jaře začala úprava cesty pro dopravu materiálu a 24.3.1957 bylo započato s výkopem základů (Polesný, Kozák, Wasserbauer, Bezděka, Hodoušková, Mikeš). Stavba hvězdárny na Kletí se stala realitou ... Stavba byla koncem roku nahrubo hotová. Nebyla to práce lehká, protože byly především s terénem, dopravou a počasím. Veškeré vybavení mechanické a optické nadělalo prof. Polesnému a V. Erhartovi mnoho starostí.

Do dění na hvězdárně vstoupil jako zaměstnanec jeden z nových členů JAS G. Škrov, který uplatnil své organizační schopnosti v uspořádání Lidové univerzity astronomie a organizaci Pionýrské skupiny mládeže se zájmem o astronomii, které se plně věnoval.

Léta 1958-1965 přinesla oslabení činnosti JAS, neboť Lidová hvězdárna ztrácela zájem na členské základně. I když Lidová univerzita astronomie v letech 1961-1964 byla zorganizována za značné účasti. Pravidelné schůzky JAS časem ustaly a v r.1965 bylo torzo členů v celostátní akci sloučeno s ČAS. Od té doby se schází jednou ročně na výroční schůzi a to je situace, která přetrvávala až do současnosti.

Úsilí Polesného a Erharta na Kletí vyvrcholilo v r. 1966, kdy přišel na Klet' ze Skalnatého Plesa dr. A. Mrkos, známý jako objevitel komet a účastník dvou výprav do Antarktidy. Brzy nato byl jmenován ředitelem hvězdárny v Č. Budějovicích a pobočky na Kletí. Prof. Polesný odešel do důchodu a dr. Mrkos byl na výroční schůzi ČAS zvolen jejím předsedou, kterým zůstal až do roku 1992.

Oficiálně byla činnost pobočky na Kletí zahájena 21.6.1968 za účasti ONV, ČAS Praha, ČSAV a dalších orgánů. Znamé politické události toho roku ponechaly hvězdárny i ČAS beze změn. (Dovolím si vložit přepis příhody, kterou mi vyprávěl dr. Mrkos o srpnových dnech roku 1968 na Kletí:

Klet' jako strategický bod jižních Čech byl pochopitelně na rozkazy vyšších vojenských míst obsazen částí sil pluku krumlovské posádky. Pak odkudsi padl jeden výstřel, vojsko počínaje velitelem se dalo na ústup zpět do kasáren a na kopci zůstalo spojovací vozidlo s tříčlennou osádkou, která několik dní nikomu nechyběla. Hladový voják je ochoten k čemukoliv a tak za stravu z tehdy fungující restaurace pomáhali na různých úpravách hvězdárny na Kletí ... - pozn. tech. red.)

Následující rok umožnily vydatnější dotace zahájit přístavbu planetária a přednáškového sálu s kinoprojekcí. Celý objekt byl díky usilovné práci dr. Mrkose, zaměstnanců hvězdárny a brigádníků dán v roce 1971 do provozu a již v r.1972 bylo započato se stavbou druhé samostatné kopule na Kletí. Tato byla postavena s průměrem 8 metrů a vybavena dvojitým Zeissovým refraktorem s objektivy 35 a 17 cm. V roce 1973 byla slavnostně otevřena a pojmenována podle Koperníka při příležitosti 500. výročí jeho narození.

Dr. Mrkos učinil za pomoci svých spolupracovníků (dr. Vávrová, Tichý a další) světově známé a významné vědecké pracoviště sledující komety a planety. Objevil 12 nových komet a hodně přes tisíc asteroidů. Jméno o něm nese planetka č.1832. O výročních schůzích pobočky vždy seznamoval členy s hlavním děním a objevy v astronomii. Svou činnost v Jižních Čechách skončil rokem 1991 při odchodu do důchodu.

Po konkursu řízeném Okresním výborem 7.11.1991 byla vybrána jako ředitelka hvězdárny ing. Tichá. Předsedou pobočky ČAS byl zvolen na výroční schůzi F. Vaclík.

EBICYKL

tedy Expedice na BICYKLech nebo též parafráze na Ptolemaiovy epicykly

O spanilé jízdě EBICYKLu, jeho složení a cílech se snad již není třeba dlouze rozepisovat. (Zájemce o bližší studium odkazují na níže uvedenou literaturu.) Stručně snad jen zopakujeme, že jde o každoroční jízdu astronomů a cyklistů současně po hvězdárnách a že letos se jel již 10. ročník.

Jako již v několika posledních letech, i letos jel EBICYKL v hojném počtu. Ten je proměnlivý a ve svém maximu měl v tomto roce hodnotu 57.

Trasa byla zvolena opravdu náročná - jela se totiž stejná, jako při prvním ročníku, jenže v protisměru. Což byl všeobecný směr východ - západ

a tím byl také zajištěn spolehlivý silný západní protivítr.

Výchozím bodem bylo hlavní město EBICYKLU - Veselí na Moravě. V něm bylo mj. vzpomínáno předchozích etap a druhý den ráno zde též byla odhalena první astronomicko-cyklistická montáž s ideálně hladkými převody pro dalekohled libovolných rozměrů.

Odtud se vyráželo přes Kroměříž (kde bylo ebicyklisty v Květné zahradě zpleněno Foucaltovo kyvadlo) do Prostějova. Tam mezi četné pozoruhodnosti patřil i guláš v hostinci, který byl zaplacen z rozpočtu městského úřadu na naši počest.

Cílem druhé etapy byl letní astronomický tábor na Medlově, což představovalo jízdu převážně nahoru (neboť Vysočina je výše Prostějova) a proti již zmiňovanému větru. To však bylo zcela v souladu s jedním z bodů MOKODEBU a tak nakonec všichni nějak dojeli. Dělo se zde mnoho veselého (jak už bývá na EBI dobrým zvykem ...) a ráno byly všem uděleny pasovací dekrety od vládců místních hvozdů.

Třetí etapa byla naplněna třeba dobytím hradu Košumberka, návštěvou soukromé hvězdárny p. Ruprechta ve Stradouni a nakonec nás dovedla do Pardubic. Místní Dům vědy a techniky je velmi pěkný a na své střeše chová hvězdárnu.

Další den byla etapa poznamenána příkladným husitským lipanským rozkolem. Část pelotonu vyrazila do Hradce Králového, kde na ně v místním planetáriu přšelo (schválně). Někteří to naopak prali přímo k Lipanům. Etapa byla přece jen delší (110-150 km podle okolností) a na trase bylo více míst, která stála za zastávku (např. Kutná Hora). Tak se stalo, že k památníku bitvy u Lipan se dostala jen menší část EBICYKLU a to ještě ve velkém časovém rozpětí. K té příležitosti byl u památníku vytvořen a nafotografován živý obraz nazvaný "Rozkol EBICYKLU u Lipan". Končilo se v Nymburce, kde byla společná večeře v hostinci, u jehož stěn kdysi kohosi umlátili pivními korbely. Nám se tam však nic nestalo, naopak jsme přímo na místě měli přednášku o astronomických jevech zaznamenaných v historii.

Pátý den cesta vedla přes Muzeum letectví ve Kbelích (mimočodem stále silně poznamenané úspěchy socialismu a Remkovou kosmonautikou) do pražského planetária ve Stromovce. To bylo před druhou odpolední doslova zaplaveno ebicyklisty sjíždějícími se z mnoha stran. Pak tam proběhla tisková konference a měli jsme možnost shlédnout pořad v planetáriu dokazující možnosti Cosmoramy. Pak ještě vymotat se z Prahy a šup do Kladna.

Šestý den z Kladna do Lán ke hrobu Masaryků (CH.C., T.G. a J.), pak do Křivoklátu na hrad a dále kopečky křivoklátskými dále na jih ke zříceninám Žebráku a Točniku a na hvězdárnu v Žebráku a nakonec do Rokycan na hvězdárnu. Toho dne bylo poprvé horko a tak v Rokycanech se všichni vrhli na místní koupaliště.

Poslední etapa pak vedla z Rokycan do Karlových Var, bohužel za špatného počasí. Odtud již každý zase svou cestou domů či někam jinam.

Celkem najel průměrný ebicyklista za sedm dní skoro 800 km, někteří však měli i více. Všichni pak jistě přima pocit z toho, čemu se říká

EBICYKL.

Roman Krejčí

Literatura: Grygar, J. a kol.: MOKODEB (MORální KODEX EBicyklisty), 1987

Grygar, J. a kol.: Hymna EBICYKLU, 1985

Grygar, J. a kol.: Pokřik EBICYKLU, 1985

HVĚZDÁRNA A PLANETÁRIUM ČESKÉ BUDĚJOVICE S POBOČKOU NA KLETI

UVADÍ :

Do tohoto čísla JihoČASu připravila HaP další pokračování přehledu letošních komet, podrobnější informace o nové kometě Mueller i její objevitelce a přehled akcí pořádaných HaP pro veřejnost.

Přehled letošních komet (3.část) :

- 1993o P/WEST-KOHOUTEK-IKEMURA nalezena 20.7.1993 na Kitt Peaku mag.20.1
(0.9m Spacewatch, J.V.Scotti)
1993p MUELLER objevena 16.8.1993 na Mt.Palomaru mag.14.5
(1.2m Schmidt, J.Muellerová)

Kometa MUELLER 1993p

Kometa byla objevena cca sedm měsíců před průchodem přisluním na desce pořízené 1.2 m Oschin Schmidt teleskopem na Mt.Palomaru. Objev byl definitivně potvrzen a první elementy dráhy vypočteny z přesných pozic, získaných pak 0.46 m Schmidtovou komorou na Mt.Palomaru (Shoemaker) a 0.63 m Maksutovovou komorou na Kletí (Tichý). Ke konci letošního roku by mohla být pozorovatelná i menšími dalekohledy. Proto přikládáme jak zatím nejnovější elementy (dle B.G.Marsdena), tak mapku a efemeridu do konce listopadu. V tomto období kometa prochází souhvězdími Kasiopeji, Andromedy a Pegase.

Předběžné elementy parabolické dráhy komety (2000.0)

T=1994 Mar. 26.421 TT   Peri. 261.056
q=0.96724 AU   Node 193.791
                                                 Incl. 105.032

comet 1993p Mueller

Date	ET	R.A.[2000.0]			Decl.			Delta (AU)	r (AU)	elong. o	phase o	mag
		h	m	s	o	'	"					
1993/ 9/25	0.0	0	51	27.0	47	50	53	2.110	2.879	132.0	15.0	12.7
1993/ 9/30	0.0	0	39	56.7	46	38	36	2.013	2.821	136.0	14.3	12.5
1993/10/ 5	0.0	0	27	52.7	45	5	56	1.925	2.762	139.4	13.6	12.3
1993/10/10	0.0	0	15	33.3	43	11	13	1.845	2.703	142.0	13.1	12.1
1993/10/15	0.0	0	3	19.0	40	53	45	1.776	2.643	143.3	13.0	12.0
1993/10/20	0.0	23	51	30.2	38	14	6	1.717	2.584	143.1	13.4	11.8
1993/10/25	0.0	23	40	24.9	35	14	17	1.671	2.524	141.2	14.3	11.6
1993/10/30	0.0	23	30	17.1	31	57	41	1.636	2.463	137.8	15.7	11.5
1993/11/ 4	0.0	23	21	16.2	28	28	41	1.614	2.403	133.1	17.5	11.3
1993/11/ 9	0.0	23	13	27.7	24	52	21	1.603	2.342	127.5	19.6	11.2
1993/11/14	0.0	23	6	53.9	21	13	51	1.604	2.281	121.4	21.7	11.1
1993/11/19	0.0	23	1	34.1	17	38	3	1.614	2.220	115.0	23.8	11.0
1993/11/24	0.0	22	57	25.3	14	8	55	1.633	2.159	108.4	25.7	10.9

Mapka se zakreslenými polohami komety dle efemeridy je na samostatné stránce.

Objevitelka této komety Jean Muellerová (*1950) není na astronomickém nebi neznámou. Na své nynější působiště

- Mt. Palomar - se dostala, dá se říci, "per aspera ad astra", ne přímo a ne jednoduše. Přes studia knihovnictví, knihovnu University of Southern California, práva, spolupráci se symfonickým sborem Long Beach. Pak teprve následoval astronomický postgraduál a působení na Mount Wilsonu. Nyní je pozorovatelkou druhé palomarské prohlídky oblohy (Second Palomar Observatory Sky Survey). Sama o sobě říká, že není profesionální astronomka, ale profesionální pozorovatelka. To však není něco méněcenného, neboť dobrý pozorovatel v sobě spojuje znalosti teorie se zkušenostmi, které se dají získat jen v dalekohledu, s tradicemi klasické astronomie, se vztahem k nekonečné kráse nočního nebe, s nesmírnou trpělivostí a asi i talentem, se kterým se rodí jen málokdo. Snad i proto se na pozorovatele nedá vystudovat, pouze se jím stát, většinou za přispění někoho, kdo už tím dobrým, ba přímo profesionálním pozorovatelem je. Jean Muellerová tak vzpomíná na palomarského veterána Alaina Mauryho. O jejich pozorovatelských schopnostech svědčí pět desítek supernov, objevy planetek a také osm (zatím) objevených komet, tj. 1987a1, 1990j, 1990l, 1991hl, 1992g, 1993a, 1993d a 1993p (dle Catalogue of Cometary Orbits 1993 - B.G.Marsden, G.V.Williams).

CO PŘIPRAVUJE HaP PRO VEŘEJNOST :

České Budějovice : PO 8 - 16
 ÚT 8 - 16 a 19 - 21
 Tel. 038-56149 ST 8 - 16
 Fax 038-52239 ČT 8 - 18
 PÁ 8 - 16

POŘADY V PLANETÁRIU Podzimní rovnodennost, Obloha na podzim pro veřejnost v úterý od 19.00 a ve čtvrtek od 16.30 hodin. POZOROVÁNÍ Slunce od pondělí do pátku od 8.00 do 16.00 hodin, večerní pozorování v úterý od 20.00 hodin (za jasného počasí, s výkladem k přístrojovému vybavení i pozorovaným objektům). Dopolední hodiny jsou věnovány hlavně objednaným pořadům pro školní výpravy.

VÍKEND NA HVĚZDÁRNĚ - v sobotu 23.října, od 10.00 do 18.00 hodin a od 19.00 do 21.00 pozorování.

Přednáška NÁŠ VESMÍRNÝ DOMOV aneb sluneční soustava ve čtvrtek 14.října 1993 od 17.00 hodin.

Výstava KOMETY & PLANETKY z práce hvězdárny na Kletí (září a říjen ve vstupní hale HaP).

KLUB MLADÝCH ASTRONOMŮ pro žáky a studenty od 6.třídy ZŠ každé úterý od 16.30 do 18.00 hodin

Kleť : SO, NE 10 - 17 Tel. 0337-3274
 Pozorování Slunce, případně dalších objektů na obloze, výklad k práci hvězdárny, přístrojovému vybavení a stále vystavě astronomických fotografií.

Kometa Mueller 1993p

